

SİRKÜLER

Sirküler No : 2020-75

Sirküler Tarihi : 01.10.2020

Konu : Yemek ve Yol Yardımına İlişkin Vergi ve SGK Uygulamaları

İşveren tarafından çalışanlara çeşitli şekillerde yapılan yemek ve yol yardımlarına ilişkin vergi ve SGK uygulamalarına ilişkin açıklamalarımız şöyledir;

YEMEK YARDIMI

Genel olarak, yemek yardımı dört farklı şekilde yapılabilmektedir. Bunlar;

1. İşveren tarafından işyerindeki yemekhanelerde hazırlatılan yemeklerin çalışanlara verilmesi,
2. İşverenler tarafından yemek hizmeti satın alınıp, çalışanlara işyerinde veya hizmetin satın alındığı işletmede yemek hizmeti sunulması,
3. Çalışanlara dışarıda yemek bedeli ödemelerinde kullanmaları için, her ay çalışılan günler esas alınarak belli bir tutarın yatırıldığı yemek kartı verilmesi,
4. Çalışana yemek parası adı altında doğrudan ödeme yapılması.

Yukarıdaki yöntemlerin hepsinde işveren açısından aynı tutarda maliyete katlanılmış olunsa bile, her bir yöntemin gelir vergisi stopajı ve sosyal güvenlik primleri açısından farklı sonuçları ortaya çıkabilmektedir.

Gelir Vergisi Yönünden

Gelir Vergisi Kanunu'nun 23/8. maddesi uyarınca, hizmet erbabına işverenlerce işyerinde veya müştemilatında yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlerin **tamamı vergiden istisnadır**. Yukarıda belirtilen 1 numaralı seçenek ve işyerinde veya müştemilatında verilmek şartıyla 2 numaralı seçenek bu kapsamda değerlendirilir.

İşverenlerce, işyerinde veya müştemilatında yemek verilmeyen durumlarda çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin **2020 yılı için KDV hariç 23,00 TL'yi aşmaması** ve buna ilişkin ödemenin yemek verme hizmetini sağlayan mükelleflere yapılması şartıyla yapılan yemek yardımı vergiden istisna olacaktır.

Ödemenin bu tutarı aşması halinde, aşan kısım ile hizmet erbabına yemek bedeli olarak nakden yapılan ödemeler ve bu amaçla sağlanan menfaatler **net ücret olarak vergilendirilir**.

Sosyal Güvenlik Primi Yönünden

01.09.2012 tarih ve 28398 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İşveren Uygulama Tebliği’nde sigortalılara verilen yemek yardımı hakkında yapılan belirlemeler aşağıdaki gibidir;

7.7.1- Yemek Paraları (Yardımları) Sigortalılara yemek parası adı altında yapılan ödemelerin, işyerinde veya müştemilatında işveren tarafından **yemek verilmemesi şartıyla**, fiilen çalışılan gün sayısı dikkate alınarak 16 yaşından büyükler için belirlenen günlük asgari ücretin % 6 sınırı, yemek verilecek gün sayısı ile çarpılması sonucunda bulunacak miktarı, prime esas kazançların tespitinde dikkate alınmayacak, dolayısıyla bu tutardan prim kesilmeyecektir.

Bu durumda, yemek parası adı altında yapılan ödemelerden prime esas kazançta dahil edilecek tutar,

Brüt Günlük Asgari Ücret X % 6 X (Ay İçinde Fiilen Çalışılan Gün Sayısı) Yemek Parası Verilen Gün Sayısı = İstisna Tutarı,

Ödenen Yemek Parası – İstisna Tutarı = Prime Esas Kazançta Net Ücret Olarak Dahil Edilecek Yemek Parası,

formülü vasıtasıyla hesaplanacaktır.

Öte yandan, **sigortalılara ay içinde yemek parası olarak nakit ödeme yapılmaksızın, çalıştıkları işyerinin dışında yemek üretimi yapan başka firma veya şahıslar tarafından (örneğin yemek kuponu karşılığında) gerek işyerinde, gerekse işyerinin dışında yemek verilmesi halinde, işverenlerce bu firma veya şahıslara fatura karşılığında yemek bedeli olarak ödenen fatura bedelleri prime esas kazançta dahil edilmeyecektir.**

Örnek*- Aylık brüt ücreti 5.000,00 TL olan (E) sigortalısına 2020/Nisan ayında 400 TL tutarında yemek parası ödenmiştir. (E) sigortalısının ilgili ayda hafta sonları (Cumartesi ve Pazar günleri) ve 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramında fiilen çalışmadığı göz önüne alındığında yemek parası adı altında yapılan ödemelerden prime esas kazançta dahil edilecek tutar;

Brüt Günlük Asgari Ücret X % 6 = Günlük İstisna tutarı

Yemek Parası Verilen Gün Sayısı (Ay İçinde Fiilen Çalışılan Gün Sayısı) X Günlük İstisna tutarı = Aylık İstisna Tutarı,

98,10 TL X % 6 = 5,89 TL (Günlük İstisna tutarı)

5,89 TL X 20 Gün = 117,80 TL (Aylık İstisna Tutarı)

400 TL – 117,80 TL = 282,20 TL (Prime Esas Kazançta net ücret olarak dahil edilecek yemek parası)

*Tebliğ’deki örnek 2020 yılında geçerli asgari ücret tutarına göre değiştirilmiştir.

YOL YARDIMI

Gelir Vergisi Yönünden

İşverenler tarafından hizmet erbabına çeşitli şekillerde verilen yol yardımına ilişkin 311 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği'nde yapılan belirlemeler aşağıdaki gibidir;

1. 193 sayılı Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (10) numaralı bendi hükmüne istinaden, hizmet erbabının toplu olarak işyerlerine gidip gelmelerini sağlamak maksadıyla vasıta temini veya hizmet satın alınması suretiyle işverenler tarafından yapılan taşıma giderleri nedeniyle hizmet erbabına sağlanan menfaatler gelir vergisinden istisnadır.
2. 7194 sayılı Kanunla, **1/1/2020 tarihinden itibaren elde edilen ücret gelirlerine uygulanmak üzere, 193 sayılı Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (10) numaralı bendine eklenen parantez içi hükümlerle, işverenler tarafından hizmet erbabının toplu olarak işyerlerine gidip gelmelerine yönelik taşıma hizmeti verilmediği durumlarda, hizmet erbabına verilen toplu taşıma kartı, bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçları için yapılan ödemeler nedeniyle sağlanan menfaatler de istisna kapsamına alınmıştır.**
3. Hizmet erbabının toplu taşıma kartı, bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçlarının temini suretiyle sağlanan menfaatlara ilişkin istisnadan faydalanılabilmesi için;
  - a) İşveren tarafından, hizmet erbabının toplu olarak işyerlerine gidip gelmelerini sağlamak maksadıyla ulaşım vasıtası temini veya hizmet satın alınması suretiyle taşıma hizmeti verilmiyor olması,
  - b) Taşıma kartı, bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçlarının, münhasıran hizmet erbabının işyerine gidip gelmesi için kullanacağı toplu taşıma araçlarında geçerli olması (Ulaşım bedeli için yüklenen tutarın sadece ulaşımında kullanılabilecek şekilde sınırlandırıldığı başka amaçlarla da kullanılabilen ödeme araçlarının kullanımı bu şartın ihlali sayılmaz),
  - c) Yapılan ödemenin fiilen çalışılan günlerle sınırlı olması,
  - d) Ulaşım bedelinin günlük belirlenen tutarı (2020 yılı için KDV Hariç 12 TL) aşmaması,
  - e) Toplu taşıma kartı, bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçlarının teminine ilişkin harcamaların belgelendirilmesi gerekmektedir.
4. İşverenler tarafından, hizmet erbabına;
  - a) Ulaşım bedelinin nakit olarak verilmesi,
  - b) Ulaşım bedeli karşılığının, hediye kartı ve benzeri ulaşım harcaması dışında diğer alışverişlerde de kullanılabilecek ödeme araçları şeklinde verilmesi,
  - c) Araç tahsis edilmesi, **(Burada bahsedilen araç tahsisinin sadece işe gidip gelme amacıyla tahsis edilen araçların anlaşılması gerektiğini, makama tahsis edilen aracın bu kapsamda değerlendirilmemesi gerektiğini düşünüyoruz. Danıştay 4. Dairesi'nin 25.9.2012 tarih E. 2010/5654, K. 2012/4557 sayılı Kararı)**
  - d) Çalışılmayan günler için de ulaşım bedeli ödenmesi,
  - e) İşyerlerine gidip gelmelerini sağlamak maksadıyla taşıma hizmeti verilmesinin yanında ilave olarak toplu taşıma kartı, bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçları verilmesi,

durumlarında, istisnadan faydalanılamayacak olup, yapılan bu ödemeler ve sağlanan menfaatler net ücret kabul edilerek brüte iblağ edilmek suretiyle gelir vergisine tabi tutulacaktır.

5. İşverence hizmet erbabının ikamet ettiği mahallerin tümüne taşıma hizmeti sağlanmadığı veya taşıma hizmetinin belirli merkez mahallere yapıldığı ve hizmet erbabının ikametgahından bu mahallere ve bu mahallerden ikametgahına ulaşım için de yol masrafı yaptığı durumlarda, işverence verilen toplu taşıma hizmetinden faydalanmayan veya bu hizmete ulaşım için toplu taşıma araçlarını kullanmak zorunda olan hizmet erbabına verilen toplu taşıma kartı, bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçları verilmesi durumunda da istisnadan faydalanılacaktır.
6. İşverenlerce hizmet erbabı için yapılan ulaşım bedeli ödemelerinin birden fazla ayı kapsayacak şekilde toplu olarak yapılması durumunda, hizmet erbabının çalıştığı günler dikkate alınarak her bir aya isabet eden tutar ayrı ayrı istisna kapsamında değerlendirilecektir.
7. Hizmet erbabının izin, rapor ve benzeri nedenlerle çalışmadığı günlere ilişkin ilgili ayda peşin olarak yapılan ve istisnaya konu edilmiş olan taşıma gideri ödemeleri için işverenlerce ilgili ayda düzeltme yapılabileceği gibi, ertesi ay için yapılan taşıma gideri ödemelerinden de mahsup edilmesi mümkün bulunmaktadır.

Örnek 1: İşveren (A), yanında çalışan hizmet erbabı Bay (B)'nin şehir içi ulaşımında kullandığı toplu taşıma kartına, 2020 yılı Mart ayında 26 gün çalışacağı varsayımıyla peşin olarak 312 TL (KDV hariç) yüklemesi yapmıştır. Bay (B), Mart ayında 10 gün izin kullanmıştır. Bay (B)'nin Mart ayında 16 gün çalıştığı göz önüne alındığında, işveren (A) tarafından hizmet erbabı Bay (B)'nin toplu taşıma kartına yüklenen 312 TL'nin 192 TL'si istisna kapsamında değerlendirilecektir.

İşveren (A)'nın peşin olarak ödediği 312 TL'ye istisna uygulamış olması halinde ise, düzeltme yapabileceği gibi, fark tutarı izleyen ayda yapacağı ödemedeki indirim suretiyle, istisnayı daha düşük uygulayabilecektir.

8. 213 sayılı Kanununun 238 inci maddesinin birinci fıkrasında, işverenlerin her ay ödedikleri ücretler için ücret bordrosu tutmaya mecbur oldukları hükme bağlanmıştır. **Dolayısıyla, işverenlerce hizmet erbabına, işyerine gidip gelmesi için toplu taşıma kartı, bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçları vermek suretiyle sağlanan menfaatlerin vergiden istisna edilecek kısmının da ücret bordrosunda gösterilmesi gerekmektedir.**
9. İşverenlerin hizmet erbabına toplu taşıma kartı, bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçları vermek suretiyle sağladığı menfaatler için bir günlük (2020 yılı için 12 TL) ulaşım bedeline katma değer vergisi dahil değildir. **Ulaşım bedelinin istisnaya isabet eden tutarına ait yüklenilen katma değer vergisi işverenlerce indirim konusu yapılabilecektir.** İşverenler tarafından istisna tutarından daha fazla ödeme yapılması halinde, **istisna tutarını aşan kısım (istisna tutarını aşan kısma isabet eden katma değer vergisi dahil olmak üzere) net ödenen ücret olarak kabul edilecek ve brüte iblağ edilmek suretiyle gelir vergisi tevkifatına tabi tutulacaktır. DİĞER TARAFTAN, İSTİSNA TUTARINI AŞAN KISMA İSABET EDEN VE ÜCRET OLARAK KABUL EDİLEN KDV'NİN İNDİRİM KONUSU YAPILAMAYACAĞI TABİDİR. (İndirilemeyen bu KDV tutarı net ücrete dahil edilmelidir.)**

Örnek 2: İşveren (C), 2020 yılı Nisan ayında 20 gün çalışan hizmet erbabı Bay (D)'nin toplu taşıma kartına 472 TL (400 TL + 72 TL KDV) yüklemiştir. İşveren (C) tarafından bu tutarın 240 TL'si istisnaya konu edilecektir. İstisna kapsamındaki bu tutara isabet eden 43,2 TL'lik KDV indirim konusu yapılabilecektir. İstisna tutarını aşan 160 TL (400 TL - 240 TL)+28,80 TL KDV dahil toplam tutar olan 188,80 TL net ödenen ücret olarak kabul edilecek ve brüte iblağ edilmek suretiyle gelir vergisi tevkifatına tabi tutulacaktır. Diğer taraftan, 28,80 TL'lik KDV indirim konusu yapılamayacaktır.

Sosyal Güvenlik Primi Yönünden

Yol yardımına ilişkin http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/calisan/isveren/prime_esas_kazanc_miktarlari/prime_esas_kazanc_miktarlari internet adresinde yer alan belirleme aşağıdaki gibidir;

“Görev yollukları

6245 sayılı Harcırah Kanununun 3 üncü maddesinde belirtilen yol masrafı, gündelik, aile masrafı ve yer değiştirme masrafı niteliğinde yapılan ödemeler yolluk kapsamındadır.

Bu bakımdan, sigortalılara bireysel iş sözleşmesine veya toplu sözleşmeye dayanılarak ve işveren tarafından sigortalının geçici bir görevle başka yere gönderilmesi veya görev yerini değiştirmesi dolayısıyla verilen ve yolluk kavramına giren ödemeler prime esas kazançta dahil edilmeyecektir.

1/9/2012 tarihli 28398 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren İşveren Uygulama Tebliğinin 7.8-Prime Tabi Tutulmayacak Kazançlar” başlıklı maddesinin “7.8.3-Görev Yollukları” başlıklı alt maddesinde yapılan açıklamada 6245 sayılı Harcırah Kanununa atıfta bulunulmuş ise de yapılan atıf, görev yolluğu kavramı kapsamına giren ödemelerin neler olduğunun belirtilmesinden ibaret olup, sigortalının görevli bulunduğu yerden geçici bir görevle başka yerlere gönderilmesi veya görev yerinin değiştirilmesi dolayısıyla yol masrafı, gündelik (yevmiye), yer değiştirme masrafı olarak duruma bağlı yapılan ödemelerdir ve “görev yolluğu” olarak yapılan bu ödemelerin belge ile kanıtlanması halinde prime esas kazançta dahil edilmemesi gerekmektedir.

Yol yardımı ya da yol parası ise, sigortalıya işe gidip gelebilmesinde destek olarak verilen ek bir ödeme olup; söz konusu ödemenin 5510 sayılı Kanununun 80 inci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtildiği şekilde “(b) bendinde belirtilen istisnalar dışında her ne adla yapılırsa yapılsın tüm ödemeler ile aynı yardım yerine geçmek üzere yapılan nakdi ödemeler prime esas kazançta tabi tutulur.” hükmü gereği prime esas kazançta dahil edilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda işe gelip gitmek amacıyla sigortalıya ödenen yol paraları bu kapsama alınmayacak olup bu ödemelerin tamamı prime esas kazançta net ücret olarak dahil edilecektir.

Diğer taraftan, sigortalıya yapılan bir ödemenin görev yolluğu mahiyetinde olduğunun belge ile kanıtlanması gerektiğinden, bu durumu ispatlayacak görev yolluğu ile ilgili evrakların işveren tarafından muhafaza edilmesi ve Kurumumuzca istenildiğinde ibraz edilmesi gerekmektedir.”

denilmektedir.

Bilgilerinize sunulur.

Saygılarımızla,

KAPSAM YMM LTD. ŞTİ.